

94  
Q. B. V.  
DISSERTATIONIS ACADEMICÆ  
DE

SCANDIANORUM  
PRISCA RELIGIONE  
SIGNORUM MILI-  
TARIUM

PARS PRIOR,

Quam

*Suffragio Ampliff. SENATUS ACADEM. ABOENSIS,*

Sub' PRÆSIDIO

VIRI CL.

D<sup>N</sup>. ALGOTHI A.  
SCARIN,

Hist. & Phil. Civil. Profess. Reg. & Ordin.

*publico bonorum examini sistit*

GERHARDUS SNELLMANN

OSTROBOTNIENSIS.

Ad diem XIII. Decembr. Anni MDCCXLVI.

horâ locoque consuetis

~~~~~  
ABOÆ, Excud. JOH. KIÆMPE, Reg. Acad. Typ.

VIRO

*Summe reverendo atque amplissimo*

**D<sup>N</sup>. JOHANNI BRO-  
WALLIO.**

S. S. Theologiæ DOCTORI & PROFESSORI in  
Reg Academia Aboënsi Primario, Diœceleos ibidem  
ARCHI PRÆPOSITO meritiissimo, utriusque Con-  
sistorii Adfessori gravissimo.

**MÆCENATI MAGNO.**

**I**gnoscite, MÆCENATES optimi, quod VESTRIS Nomi-  
gratiamque VESTRAM, quibus me nullo non tempo-  
vero in angustum redactæ facultates meae non sinant, a-  
me collata beneficia publicæ testatum ire; Inde ut animi pie-  
pere, præceptasq; studiorum primitias hæc VESTRIS NO-  
possit, POSMET oro & obtestor. Quod mearum est partium,  
MÆCENATES, salvos & incolumes in Ecclesiæ Dei  
milie Vestræ ornamentum quam

**MAGNORUM NOMI-**

*Cultor hu-*

**GERHARDUS**



VIRO

*Maxime reverendo atque amplissimo,*

**MAG. CAROLO FRIED.  
MENNANDER.**

Scientiarum Naturalium *PROFESSORI* ad Regiam Aca-  
demiam Aboënsē celeberrimo, Consistorii utriusque  
*ADSESSORI* adcuratissimo, Academiae Scientiarum, in  
Sveithia illustris, *MEMBRO* inchoito, inque *Piis PA-  
STORI* vigilantissimo.

**MÆCENATI MAGNO.**

nibus hanc consecrare ausim dissertatiunculam. Favorem  
re amplecti dignati estis, magnopere venerari debeo. Quum  
lio, quam literis atque musis consueo munusculo Vestra in  
tatem Vestris beneficiis devinctam, in vicem pretii, acci-  
MINIBUS inscribi concedere velitis, studio, quo supra nihil  
animatus opto roveoque, velit Supremum NUMEN Vos  
firmamentum, orbis litterarii emolumentum & denique Fa-  
diutissime superstites esse jubere!

**NUM VESTRORUM**

*millimus*

**SNELLMAN.**

Tull INSPECTOREN i Uleå

Adel och Högachtade

Herr JOHAN SNELLMANN

Min Högfårade Kiäre FADER.

**O**m wid all sin werck den stora altings  
Skaparen welat betee sin underbara wis-  
het och macht/ så har han egenteligen welat  
bewisa den samma uti menniskians skapelse och  
des wid macht hållande: bland annat/ me-  
delst den obestrisweliga Kiärlek och omsorg han  
implantat i Föräldrars hiertan för sina barn/  
hwarmedelst de/ til at få dem uhr stoftet  
framdragne/ lida alt hwad som lidas kan/  
och det gemenligen med eftersättjande af theras  
egen beqwåmlighet och wålmågo. Ut Gud i  
Nåder så lagat i naturen/ behöfwer jag intet  
hemta bewis utom gårds/ eller från främ-  
mande ställen. Den mer än omma försorg/  
som min K. Fader haft ospard för flere sina  
barn och söner/ at de med heder måge i fram-  
tiden kunna blifwa bergade/ kan jag aldrig  
täncka på/ at icke hiertat blöder i mig/ då  
jag seer huru knapp förmågan är/ men hindrar  
likwål aldrig/ at J ju gripit och gripen Eder  
ännu an långt öfwer förmågan. Intet har  
blif-



blifvott på EHR sida efter lätit af hwad som  
 en from och trogen Fader ägnar. Men är  
 mig ledt/ at på min sida jag intet kan tåne-  
 fia/ än mindre åstad komma något mödan  
 twärdt/ hwarigenom jag min tackfambhet en-  
 dels måtte kunna förklara. Jag må ej näm-  
 na det klena WUNDERBÄR/ hwilket  
 jag här frambrår som en förstilling af mina wid  
 Academien nyß anlagde studier. Gåstwan är  
 lijt sin gistware. Men skulle min K. Fader tå-  
 kas taga den emot allena såsom barnslig/ har  
 jag i handen redan hwad jag önskt/ och önskar  
 ännu at kunna giörat en annan tid fullkomliga-  
 re. Hwad som mig är förlänt och oftwanester  
 befalt/ skal twara min dageliga lust och trång-  
 tan at kunna fullkomma/ nembl. bedia GUD/  
 Han wille förnya mine K. Förälldrars lefnads da-  
 gar/ at I niuta mågen fruchten/ om icke så  
 fullkomlig/ doch i någor måtto swarande mot Ehrs  
 mödotamma plantering; til wedermåle af alt  
 det goda I mig giort/ och til befordran af min  
 twälfärd/ utan gensäijelse ännu gierna upofren.  
 förblifwandes i all min tid

Min Högtårade Käre Faders

Lydigste Son

GERHARD SNELLMANN!

*Viro perquam reverendo atque doctissimo,*

**Dn. PETRO SNELLMANN.**

*Comministro in Maximo vigilantissimo, Fratri dilectissimo.*

*Viro perquam reverendo nec non doctissimo,*

**Dn. NICOLAO SNELLMANN.**

*Verbi Divini Ministro in Gamble Carleby fidelissimo, pædagogii ibidem Collegae diligentissimo, Fratri carissimo.*

*Viro Literarum non minore, quam ceterarum rerum, mercatu conspicuo*

**Dn. GABRIELI SNELLMANN.**

*Fratri suavissimo*

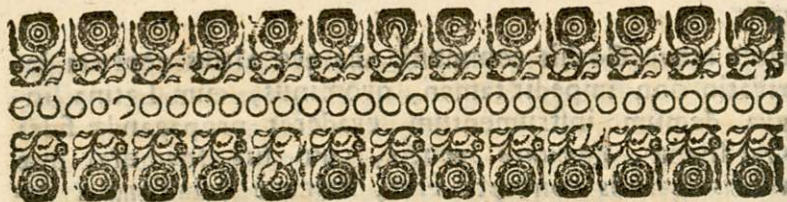
**V**obis quoque, Fratres carissimi, vinculis, quæ concipi possunt, maximis, spei meae divinctis, ob amorem atque benevolentiam nullo non temporis momento mihi met præstitam, exercitium hocce Academicum, cum voto omnigenae prosperitatis dedicatum atque consecratum volui, debui

**NOMINUM VESTRORUM**

*Studiofissimus*

**A. C. R.**





IN NOMINE JESU!

*Seclio Prima.*

*§. I.*

**S**IGNUM utrum Græcæ, an vero Hebræicæ originis sit, inter criticos disceptatur. A. *σημα* significo, unde *σημα*, quod a *שם* hebræo est, nonnulli arceunt; Alii addito *תו* à *תו* deducunt, quod à *ש* pungo, seu signo iterum descendit. Clarissimi viri, *POSSIUS* in etymologico & *BECCMANIUS* in manud: ad linguam Latinam, signum a *secare* commodissimè derivari posse putant, modo quo tignum a *tego* & a *lego* lignum derivantur. Plures vocis hujus radices peregrè investigare operæ pretium non est. In Gothica lingua veteri, signa *consecrare* verbum crebro occurrit cum non paucis nominibus propriis, masculini & fœmininigenis: Signiautr, Signiutr & Signhildir, quæ inde, seu ex radice comuni, descendere videntur. Utrum vero Latinæ originis sint ista & non potius Scythicæ, nostrum non est discernere: Id credibile, quod cum multo ante, quam apud nos Christianismus invaluit, Fennis atque Gothis usitatum fuerit vocabulum istud, à radice quoque descenderit Italis pariter

riter atque Gothis communi. Ea quæ altius repetita derivatio non impedit tamen, quominus, cum Latina lingua demum instrumentum evaderet propagandæ fidei Christianæ, *Signatura* crucis, cum sua formula, quæ verbis Latinis concepta erat, itemque primsignâ à vocabulo Latino originem trahere potuerit & revera etiam traxerit. Conjecturas etymologicas plures adjicere non vacat. Sufficit bella occasione oblata hac ipsa, hæresi eorum occurrisse, qui ad Græcam & Latinam linguam, ceterarum tantum non omnium origines referunt; adeoque quoties in vernacula voces occurrunt, quarum radices vetustas abolevit, literisve mutatis interpolavit, non ad proximè cognatas, sed alterutram illarum linguarum mox confugiunt, & tales inde radices sæpe exsunt, quæ tantum abest affinitatem aliquam habent cum vocis, de qua quæritur, significatione, ut similitudinis nec umbra inde aliqua, arte aut ingenio ullo exprimi possit. Acceptiones & divisiones varias signorum: in *naturalia* & *arbitraria*, in *nuda* & *exhibitiva*, ne de cæteris signorum distinctionibus quid dicam, in præsentia non moramur. De illis quisque plenius instrui cupit, Lexicographos: *VALCHIUM* & ceteros consulere potest. Ad nostrum institutum spectat novisse saltem, ejusmodi signaculorum & notarum vestigia passim & ubique reperiri, inque privatis illustrium personarum atque familiarium, imo plebejorum rebus nullo non tempore usum suum exeruisse. Ad certa reip: negotia pacis atque bellorum indigitanda, ab antiquo eadem adhibita fuisse, nisi qui ipsum se nescit, ignorare nemo potest. Quatenus actuum belli notæ distinctivæ erant, armis modo clypeisque olim appingebantur: Interdum exercitui universo & quibus ille constabat, cohortibus atque



atque legionibus, auspiciato loco præferebantur. Quæ prioris generis erant insignia: *Skjoldemærken*, *Bomærken*: quæ vero militaria essent, *Mærken* simpliciter olim, & succedente ævo *Janor* & *Standarer Scandianis* Gothis cognominari meruere, quemadmodum in sequentibus idem pluribus manifestum daturi erimus.

§. II.

**S**ignorum verò *militarium* in genere religionem apud diversas gentes cum primum adumbrare adgredimur, nobismet principe & præcipuo loco sese offerunt *Græci & Romani*, eorumque in colendis signis suis, sine modo, modus. Erant signis eorum insculpta simulacra Deorum, sæpiusculæ Imperatorum & aliorum principum virorum; non illorum modo, quos superstitione jam ante in numerum Divorum retulisset, sed crebro eorum etiam, quos in vivis immortalitatem comitari voluit adulatio. Inde de annexis à summo signo, ad eorum medium, imaginibus, *TACITUS* perhibet, quod steterint agmina legionum fulgentibus aquilis signisque & simulacris Deum, in modum templi. Quam verò in numero Deorum illo, iisdem non explorata aliqua, sed prorsus vana spes sita fuerit, cum *ELISEBIO* non melius alter exprefferit, illius iudicium proferre ab instituto certe non alienum erit. Loquitur ille de gentiliū *LICINI* militum adversus *CONSTANTINUM* in prælium exeuntium vanitate Religionis; *Hi*, inquit, *numero Deorum freti cum multa manu militari ingruebant, mortuorum imagines in signis inanimatis præferentes*. Scilicet, ut religionem animis eorum, quorum alioquin rara esse solet fides atque pietas, magis ingenerarent, Numina bellorum signis insidere fingebant. eodem fine, non per eadem juravere modo, sed asyla sua circa eadam etiam, imo carceres

suos quoque habuere. Festis diebus & latis rebus eorum, hoc est, cum domi militiaeque omnia, ex voto succederent, signa sua inungebant: contra vero cum adversa fortiter urgerent, ne à selectis Diis praesidiis suis improvise destituerentur, simulacra locis, ubi reponi solita fuerunt, catenis injectis, sibi devinxerunt. Bono ne & laudabili prorsus consilio iste religionis excessus introductus fuerit, nec ne, in praesentia dijudicare nostrum non est. Id factum discimus, postquam se & spiritum suum *Diis* devovissent, ne loco pulsi quidem signa eorum deseruerint. Quin, in medio hostium iisdem à signifero forte jactis, ne sacra & Deos suos prodidisse viderentur, ad extorquendam hosti profanata religionem, invicem semet inflammasse, sicque collapsas patriae res saepe non infelicitè restituisse legimus. Quomodo ad agendum & patiendum fortia eadem, in mores gentium arctoa plagâ genitarum, in valuerit siue consuetudo siue religio, sub exemplo *Normannorum* non ita multo post clarum evadet.

### §. III.

**M**ilitaris globi vaeordiam in prosequendis divino cultu imaginibus inanimatis, sub exemplo *Licinii* ejusque bellatorum, praecunte *EUSEBIO*, perstrinximus modo. Sed si ultra seculum, quo floruit, aetatem non nihil producere potuisset bonus ille praesul, ita ut oculis suis adspicere potuisset, quam ab illa primæva sinceritate sensim degeneraverint successores ejus, inter cetera è gentilismo adoptata homogenea atque heterogenea rituum, ejusmodi imaginum, & perinde signorum militarium adorationem in ecclesiam cooptatam certe non è longinquo vidisset. Profecto si quæ è tergo est, manticam ipse respicere potuisset, in vitia alio-



aliorum adeo non acute introspexisset. Commendat ipse *CONSTANTINI* factum, quo literas initiales nominis *CHRISTI*, palmario militiæ suæ signo inscribi iusserat. Res est de signo crucis, *Constantino* in cœlis apparente, pueris prope nota. Qui proximis ante reformationem seculis, antiquitatis hujus mentionem injiciunt, *EUSEBII* ἱστορίας καὶ πατριάρχου, ejusque narrationibus non usque claris atque perspectis, fidem & assensum nescio quem tribui & deberi urgent. Sed cum in quæstionibus facti tantum ad credendum ratio determinetur, in quantum res cognita fuerit, neque *EUSEBIUS* ipse solum, magna cum cautionis præfatione loquatur de apparitione hac, sed & ceteri qui ex illius ore pendent, veteris historiæ Scriptores cum varietate mira circumstantiarum, factum hoc recenscant, debita cum circumspectione unius hominis testimonium hocce accipiendum esse, quisque videt; tanto magis, quanto ad illud seculum, superstitionis in ecclesia primordia multis referri soleant, & de historia *EUSEBII*, præsertim vero panegyrico illius, ubi factum unice recensetur, ex veteribus *PHOTIUS* & ex recentioribus *ITTIGIUS* atque *BUDDEUS* judicent, quod ad audita multa provocet, fabulosa misceat & transcribat, imo aliorum scripta identidem in usus suos interpolare non pensi, neque religioni ulli habeat. (a) JOHANNES ALBER-

---

(a) Ad hoc seculum, primordia superstitionum multi sunt, qui referri velint: qualis autem religio, talem quoque avi illius historiam esse, nemo dubitat. De testimonio Lactantii, qui brevissimis verbis de cœlesti signo, ab Imperatore in scutis signando, agit in libro de mortibus persecutorum, quid habendum sit, qui Cellarii *vita* recensionem illius; Itemque Buddei *historische Lexicon* consulueris, non longe videbit.

BERTUS FARRICIUS, Hamburgensis Iudi paulo ante polyhistor, conspirante in unum una cum illo SCHMIDIO Helmstadiensi Theologo, naturale phænomenon fuisse ait in halone solari, cui ad conversionem suam suorumque insistere, Cæsari non incommodum visum fuerit. Nos dicimus: si veteri adagio: *Fide, sed cui vide*, in ecclesiâ perinde atque vita communi, vis & veritas aliqua inest, quæ ab illo seculo fabulis maculato ( phrasis est J. A. Schmidii modo laudati ) ad nos transmissa sunt, certe non obnoxia fide, sed cum grano salis accipienda esse, quisque videt. Ad nostrum institutum novisse sufficiat, credibile omnino videri, quod Labarum quasi *λαβην*, crucis effigie ideo imprimis signari, & è conto suo eminere voluerit CONSTANTINUS, ut prostante signo illo, neophytos religionis cives suos à gentilitatis ritibus paulatim desuefaceret, & ad illud Numen colendum fortius incitaret, cujus vexillo nomen insculptum esset, cujusque liberum & publicum religionis exercitium in imperium ipse nuper invexisset. Apud PONTIFICIOS signorum sacra magna in veneratione & pretio fuisse, notissimo notius est. Utrum occasione facti Constantini, exemplum sibi sumserint sequioris ævi flamines *inunctionum*, aquæ benedictæ *asperfusionum*, & usque ad superstitionem, in vexillis suis multiplicatæ crucis signaturæ, non ego dixerim. Id docet historia, quod post exhibitum superne principi mandatum hoc ipsum, ut ad exemplum *signi* in cælo visi, labarum fabricaret, quo, ceu præsidio, ad victoriam contra hostes suos uti posset, uti verba sonant apud EUSEBIUM, colloquia cum Egeria nescio quæ divâ, & signa Cælo delapsa, nullis non cruciatis expeditionibus, sæpe iniquissimis, ( de quibus postea ) prætextui assumpta fuisse.



## §. IV.

**V**idimus quanta cum præsumptione exemplum *Constantini* in elevando crucis signo, sequioris ævi Christiani ad superstitionem usque æmulati sint. Quomodo, sublimi loco suo, pietas illa *Mubamedis* sectæ homines ad idem reverentiæ genus inflammaverit, ordine nunc discutiendum venit. Nitidam caballi caudam super contum elevatam, pro insigni in bellis suis adhibere, ducibusque geminam, non raro tergemnam præferre solere istam gentem, notum est. Quomodo in progressu prælii cum Christianis olim infelicitè gestì, ex polatis signis, præcisam equi caudam perticæ summitati, pro vexillo alligaverit ductor exercitus, eoque sublato, non palantes suos solum collegerit, sed & victoriam hostibus extorserit, imo salutari adhibito consilio illo, posteritati exemplum dederit palladii in militiam Saracenicam recipiendi illius, non est quod pluribus dictum, nedum evictum eamus. Volunt videri *Muhammedani* non nimis creduli, certe qui non omnes narratiunculas pro oraculis habent. Illi verò gestæ rei & in religionem militarem eorum receptæ, utrum veri quid insit, nec ne, in præsentia nos non indagamus. Id nobis magis verosimile videtur, quod auspicii per equos sumpti hujus occasionem arripuerint à majoribus suis nostrisque *Gorbis*; quorum numen, *Orbinus* puta, hros hars grane, id est, mentum gerens pilis equinis oblitum, in *Eddis* dicitur; ipsique cristatis ex feris equinis galeis in acie comparuisse leguntur. apud quos etiam eqvorum præsagia in magna admodum veneratione fuisse, *Tacitus* agnoscit. Idem quod de *Rugianis SAXO Danus* quoque perhibet, quod sacrum eqvum penes se aluerint, in quo Deus versus hostes sacro-

8  
 sacrorum suorum, bella gerere crederetur, & cujus  
 proinde jubæ aut caudæ pilos temerè vellere, nefarium  
 plane haberetur. De *Bulgaris* certe, è septentrione &  
 veteri Scytharum patria, in illam, quæ hodie est,  
 Bulgariam effusus, inter omnes convenit, quod præli-  
 um inire soliti caudam equi jam olim portaverint, in  
 signo militari suo. Inò Christiani inde facti, cum a  
*Pontifice Romano* sciscitarentur, quid in posterum, vice il-  
 lius pristini signi, portare deberent, respondisse: Quid  
 aliud, obsecro! quam vexillare CHRISTI, ejusque cru-  
 cis monogramma ( a ). Habuisse *Constantinopolita-  
 nos*, multo ante *Turcarum* adventum, suis sub Cæsari-  
 bus, devincta necessitati signa & simulacra, eademque  
 circum urbem in modum valli atque muri, certa serie  
 disposita, *Nicetas* auctor est. Illa vero cum a Latinis  
 multo ante contracta essent, ne una cum extincto ve-  
 tere regno, publica superstitio intercideret, *Muhamme-  
 dia* labarum à *Turcarum* despota illico elevari cœptum  
 fuit; non illud solum *equiveto* herbæ simillimum, sed  
 & aliud, orientis Lunæ, purpureo velo intextæ, cando-  
 rem ambitu suo repræsentans. Certe quoties à seditio-  
 nibus, ab annona aut hostibus publica calamitas insta-  
 re videtur, toties ad *Muhammedem* convolant, utque ad  
 ferendam opem eum magis fortiter accendant, per pu-  
 blica loca vexillum ejus circumferunt, ibique pom-  
 posas & ad ostentationem conceptas preces, vocem præ-  
 eunte sacrificulo, deblaterant. Qui *Moreæ* & *Negroponti*  
 nuperam historiam consignavit *P. Coronelli*, duorum hip-  
 purorum una cum labaro, vergente seculo superiore,  
*Turci* ereptorum, meminit. Labaro vero quale elogi-  
 um characteribus Arabicis *Muselmani* addiderint: *DEUS*  
*o justissime judex, nostram ut & hostium nostrorum causam*  
 ( a ) *Keislerus antiquis. sept. p. 589.* cogno-



*cognosce & julte judica*, in eleganti commentario *Carola Segerstib* inscripto, *ISOGÆUS* totidem verbis expressit. Sic cum adversus Imperatores Christianos *Russorum & Austriacorum* paulo ante preparatio fieret, *Mubammedis* signum cum symbolo: *Nasrum min allah: Med Guds hielp*, ad avertendam exitialem calamitatem, exercitui prælatum fuisse legimus. Quemadmodum à *Catholicis Romanæ sedis* asseclis, idem prope factum invenimus, cum in illorum capita demum tempestas illa detonaret, & divinæ animadversionis gladium in *Pannonia* declinare vellent. *SCANDIÆ* populum utrumque à religiosi criminis contactu eodem penitus neque immunem fuisse, deinceps videbimus.

## SECTIO SECUNDA.

**R**eligione, qua fieri potuit maxima, *signa sua militaria* alibi populum profanum, etiam, qui in moratoribus cenferi volunt, deveneratum esse, jam ante diximus. Ut ad illam *hyperboreorum* martigenam gentem, cujus toto orbe expansa fuere arma victricia, nosmet convertamus, instituti ratio demum urget. Illos, puta *Gothos*, hinc illinc migrantes persequi, & qua religione signa militaria sua domi forisque proleqvuti sint, enarrare, quamvis onus sit *Ætna*, nedum meis humeris grave magis, tñ. quid deficientibus viribus, impetus juvenilis efficere queat, audendo experiar. Utque ordine sectari singula possim, de *Gothis* exteris primum, sed in transitu agendum. Quibus imaginibus, ceu tesseris, in vexillis militaribus suis illi usi fuerint, *Draconibus ne, Leonibus, Ursis*, an vero *aquilis*, quæ *ATTILÆ* insignium loco erant, nostrum in præsentī dilquirere non est. Id saltem observamus, quod sicut patriæ stu-

diolissimi, & ad leniendum genitalis auræ desiderium, pristinae sedis nomina suis apud externos coloniis crebro imposuerint; Ita in *signis* militaribus suis quoque numina & insignia gentis avitæ insculpserint, una secum ire, circumgestarique voluerint, ut ad conspectum effigiei verendæ illius, pietate magis effervescerent, patriam in oculis haberent assiduo, inque alieno solo, perinde atque domi agere & pati fortia, suum, id est, Gothorum esse, cogitarent. *Leonem* animal generosum, idemque tumida cervice, ab ultimis retro temporibus insigne fuisse, quod *Latii* lupæ & Romanorum aquilæ in labaris suis *Gothi* opposuerint, citato gemino veteris historiæ testimonio *PERINGSKIOELDIUS* evictum dedit, in suis castigatissimis ad *Cochlaeum* animadversionibus. In suis *signis* non minoris majestatis quam necessitatis, quantum religionis inesse crediderint, vel ex ipso *Attilæ* effato, cum *bipenni* Scythica à Marte donatus esset, primum est videre, quippe quam, seu *διονιπῆς ὄπλον* quoddam, ad invadendum orbis imperium in vicem instrumenti, sibi in posterum fore, gloriabatur. Ne de illorum in exercitu *Gothorum* amicitia & pietatis zelo quid dicam, qui *Solduriorum* more *Gallorum*, pro patria, quæ omnium anores complectitur, sese devoverunt, ad non nisi cum morte ipsa patiendum, ut aram quis atque focos, quæ signis insidere putarunt, belligerantium hostium aliquis iisdem eriperet. Pro repetendis signis, quæ *Craso* atque *Antonio* Parthi detraxissent, O *AUGUSTUM* maximo contendisse opere legimus. Deos suos in acie prodere, cum capital habuerint *Gothi*, imo tam grave nefas, ut pœna neque ulla expiari posse crediderint, ne qua suspitione rei tam nefariæ in posteritate laborarent, cum in aciem descenderent, quasi ex compacto ad fallendum mortis expectationem semet composuisse, constat.



## §. VI.

**S**int licet plurimi, qui *Synonymiarum* perinde atque  
 vocum sollicitam enucleationem pertinere volunt ad  
 florem, non perinde frugem scientiæ: nilominus tamen,  
 cum inter voces & res, quemadmodum inter signum &  
 signatum, cognatio & quasi quædam parentela interce-  
 dat, saltem primi nomenclatores intercedere voluerint;  
 ne parum animo attendisse videamur ad lucem, quam-  
 vis tenuem, quam identidem affundunt suo loco obser-  
 vata rei unius diversæ notationes, quibus aliis atque a-  
 liis vocabulis, in lingua *Gothica*, castrorum *signa* olim  
 & hodie veniant, præmittere, non inconueniens erit.  
 Sermone prisco & multis abhinc annis desito, signa  
 hujus generis meriti dicebantur à *Mard*, *merck*, quod  
 asperam & densam silvam propriè notat. Nempe cum  
 ex illa edolarentur hastilia, quibus inde suffigebantur  
 insignia, inde idiotismo nulli non lingvæ familiari, pu-  
 ta materiæ pro materiato, vexilla ipsa *Merck* & *Mer-  
 ck*, & quibus concredita erant gestamina signorum,  
*Mercksmänner* dicti fuere. Vult *LOCCENIUS*, quod signa  
 sua nomine *Märck* ideo inprimis insigniverint majores  
 nostri, quod essent illa designatura, cui se ordini mi-  
 litum congregare quisque deberet. Sed apparebit in  
 unam rem collineare utramque sententiam, si, quid in  
 uno subjecto formæ *substantiæ* & *accidentiæ* intersit, quis  
 attendere velit. Plures notionis illius in re publica at-  
 que privata significationes quisquis scire desiderat, *RUD-  
 BECKII* tomum *Atlanticæ* primum consulat, & videbit  
 honorum insignia personarum illustrium, & demum quæ  
 ad privatam quamcunque domum spectant notarum in-  
 dicia, *Esöldmerken* & *Bomerken*, de quibus antea, imo  
*Mercurium* ipsum, non à medio currendo, prout *Festus*

vult, neque à *mercimonium*, quoniam admodum *posse* placet, sed à *merci*, notà ligno aut alii materiæ ad designandum rem aliquam impressâ, dici nominarique. Quomodo à *Stanga pertica*, sepimenti genere ex silvis colligi solito, stanger olim dicta fuerint signa, & hodie-num *fahnstang* dicatur contus, cui appenduntur insignia, adducto, ex historia veteri, idoneo loco, paulo post visuri sumus. Baner & Fana usitato magis vocabulo hodie tesserae militares istæ venire solent. Fana propriè dicitur involucrium quodcunque ex panno, linteo aut findone. Inde ob manifestam similitudinem, pro militari vexillo, vocabulum usurpari cœptum est Fana, utrum à Fan & Fanin, cædis & *stragium* vetere nostratium *domino*, quem vexillis insidere non minus illi credidere, an vero à Ban fascia, quod vexilla primitus non aliud quam fasciæ fuerint, hastis vel perticis alligatæ, nostrum non est dirimere. Id pro vero constat, in vetere lingua nostra vocabulum idem multas habere formas multasque significationes, de quibus etymologi in consilium adhiberi possunt. Hoc loco novisse sufficit, *Scandiorum* peregre degentium vexilla, aliis Fanen, aliis, utpote Longobardis, Band dicta fuisse. A Fan & Fana vero, sicut in imperiis, in oppugnationibus, & in commissionibus præliorum, vexilla elevari solita, *Risefanor*, *Stormfanor* & *Blodfanor* denominari meruere, ita non aliunde vexillum imperii Svethicum: *Risefabaneret*, *Hustvudbaneret* (a) & Germanica aureæ bullæ vox *Banier Herr*, *bannophorus*, quam a Bann & Baner descendere, cuius in propatulo erit videre. Re-

cen-

---

(a) A mappula seu linteo, quo olim & hodie Pontificiorum sacrificuli missatici indui solent, Fanomân Henr. Spelmanno teste, dici solent.



centioris ævi nomen sed usurpationis veterrimæ, *Standar* h. e. *signum statarium* a *standa*, esse crediderim. Erat illud cuspide acuminata, cum subsisteret agmen, pertica suâ terræ infixum; iterum cum se movere inciperet, reflexum & legioni suum cuique prælatum. Exemplum statariorum horum *signorum* nobis suppeditat historia *OLAVI* Sancti Norvagiæ regis, cum in fatali *Stidelsstadiensi* pugna causam suam infelice depugnasset. Ibi enim de regis *Banneriophoro* *TORDONE* perhibetur, quod confossus vulneribus pluribus, quam vitam proferre ultra posset, arrecto velo, contum ferro præfixum in solum fortius adegerit, una cum nisu illo pronus ipse conciderit, neque nisi moriens, à depositi sui custodia divelli potuerit.

#### §. VII.

**Q**uod ad formam *signorum*, eorumque magnitudinem, antequam ad alia dilabamur, annotare non pigebit, eorum alia velorum nauticorum similia fuisse, alia brevioris ambitus & ad ferendum habiliora fuisse. Ad primum genus *tabarum* ipsum *Ronungens Baner* pertinebat. Eratque illud tantæ molis sæpe proceritatisque, ut a robustissimis militum neque portari potuerit. quamobrem super carris seu essedis subvectum & multiplici robore conseptum, una cum agmine, ex uno loco in alium, non nisi ægre translatum fuisse, constat. Quomodo eidem arbor, in signum submissionis, inferior deflecta fuerit, postea indicabitur. Illud signum, ejusque auro & argento fluitantes simbrias quisquis in acie desereret, is *rymma undan Ronungens Baner* dicebatur. cumque ejusdem loci haberetur illud crimen, atque eorum, qui patriæ numina & majestatem eorum, proderent, inde pro maleficio veteres habuere, quod ullis neque post mortem execrationibus expiari posset.

Angustioris veli seu operimenti hodie signa *equi-*  
*um* sunt, itemque *peditum* atque *dragoniariorum*, a *Dra-*  
*conis* militari signo nostratibus olim dictorum. Sunt il-  
 la minima, ista maxima, *hec* autem mediæ magnitudi-  
 nis, regum & regionum, unde collecta manus, *insignia*  
 aureis picta literis aut acu texta, in sinu gerentia.  
 Istiusmodi *signa* non in singulis exercitibus singula,  
 sed in uno multa & multiplicia, sicut apud Romanos,  
 ita quoque Gothos nostros fuisse, eademque non per  
 legiones solum, sed & manipulos atque cohortes dis-  
 tributa, præterquam ex aliis locis, etiam *SNORRONIS*  
*Haqvini Adalstainii* historiâ videre est; ubi decem vexillo-  
 rum a ceteris exercitus signis sejunctorum mentionem  
 injicit auctor, quæ *Eigillus* *Ulfârð* in colle, à campo  
 Martio non procul remoto, erigi curavit ad faciendam  
 hosti fidem, quod turmæ in insidiis ibi collocatæ es-  
 sent, quæ aditum ad naves, retro sublabente pugna,  
 præcluderent. De felici exitu doli militaris illius, hu-  
 jus non est loci pluribus agere. Nobis sufficit, exem-  
 plo allato illo, ostendisse ad committendos sanguinolent-  
 os ludos, signorum apud *Gothos*, perinde atque apud  
 Romanos veteres, magnum proventum fuisse, certe de-  
 cemPLICEM in illo conflictu apparatus eorum præsto  
 fuisse.

#### §. VIII.

**I***nsignia militaria* apud gentes, ab ultimis retro tem-  
 poribus, illis puta, quibus inimicitias invicem fove-  
 re & per bella ad posteros propagare inciperent, usu  
 venisse, jam ante notavimus. qualia vero & quarum re-  
 rum formæ & simulacra fuerint, porro dispiciendum.  
 Apud Romanos Deorum & Imperatorum formas præfero  
 ri solitas fuisse, easdemque non unius religionis, *cam-*  
*piones*



*piones* illius gentis admonuisse diximus. Verum habuisse illos seqvioribus seculis insertos signis suis *apros* & *angues*, & immani specie terribiles *dracones* etiam, *Claudianus* testis est. De *Gothorum* apud exteros *martia* prole, Romanis immixta illo tempore, recentioris avi vates idem consentit, cum de iisdem ille quoque canit, quod in ocio effigiem *agni* prætul rint in signis suis; si vero iram eorum Mars inflammasset, flammivomi *draconis* signo septi in prælia sua procurrare soliti fuerint *Draconis* signum Gothis plane gentilitium fuisse, & mediantibus illis, quæcunque apud exterarum gentes, ejus generis simulacra recepta fuere, jure postliminii retrahere hosce sibi que vindicare posse, non dubitabit, qui de vetustissimis Gothorum emigrationibus, *Odini* in Scandianis prisca religione, ejus magia, & torvas animalium species subeundi consuetudine, illius denique sub nomine *Eveffneri*, id est draconis, sacra auri fame, quidquam audiverit. In suum apud inferos cælum, quod ex auro totum esset, ut per spontaneam mortem magis ambitiose *nostri* contenderent, draconis i. e. auri custodis effigiem suam signis insculpi voluit, ut in illo typo, amœnam suæ aulæ faciem contuerentur, & ad terræ pinguedinem hac, illac comportandam magis sollicitè extimularentur. Inde vero militaris consuetudo nostratium ad prætorium & *regis vexillum* comportandi prædam hosti in prælio detractam. Inde in cippis, super sepulchra *Scandia* bellatorum erectis, intricatis nodis serpentum atque draconum imagines crebrò occurrere novimus, non alio, uti videtur, intuitu, quam ut significarent in aulam *Orbini* transiisse animam, & suspellectilem, quam in terris carissimam haberent, una cum exuviis corporis, sub eodem manium custode *Waoole*, *Walhalla* *Wifir*, ibidem loci requiescere. Flavum au-  
rum

reum Draconem in campo rubro indigenam gentem Gothorum, ab ultima retro memoria usurpasse, pluribus, si ferret institutum, probare possemus. Sufficit, sub exemplo *OLAVI Sancti, Norvagie Regis* ostendisse, quod non in continenti solum, pro linteolo serpentis specie insignito, strenuè mortem obierint majores nostri, sed & naves, & vela & aplustria eadem divinitatis, puta serpentis, nota insigniverint; *Sturlonide* iterum teste, qui de *OLAVI TRYGGVÆ* Regis prætoria navi testatur, quod in prora caput Draconis sibi præfixum habuerit; mox caudam serpentis, cujus alas vela expansa repræsentarent. ne de *HARALDI SIGURDSONII* Regis principe navi quid dicam, frementibus draconum rictibus, iisdemque exitiale virus exspuentibus, terrorem quaque verum incutiente. Nempe quemadmodum *Castoris & Pollucis* *μαρτυρον* Græci veteres, & divorum nescio quorum imagines navibus suis sequioris ævi Christiani, pro felici auspicio, apponere soliti fuerunt: Ita *Draconis*, puta *Odini* deastri imaginem, zeu tutelare numen quoddam myoparonibus suis *Argonautæ* nostri olim adscripsere, spe delusi vana, quod præside sacrorum illo, frementibus procellis, quasi in maris otio navigarent, interque confessa hostium tela, quocunque vellent, securi decurrerent. Sed non signis textilibus, in *draconum* formas effigiatis hostes suos obstupescere solum aggressi fuere nostrates. *Luporum, aprorum, eorum & taurorum* simulacra etiam ordines eorum militares anteiverunt. *Thorum* Europæ raptorem, ad publicam castrorum venerationem, illa sub imagine, utpote *tauri*, prælatum fuisse, omnis agnoscit, qui taurum & Thiorum illum, ab *Odino* i. *Necser* & *Wanthior* ita dicto, non nisi nomine solo differre noverit; cumq; taurum ferum & bene saginatum *ODINO* offerre, in more gentis suæ fuisse, *Sturlonides* agnoscat, inde in signis nostratium *draconis* & *tauri* insignia promissue usu venisse, verosimilitudine certe non caret.